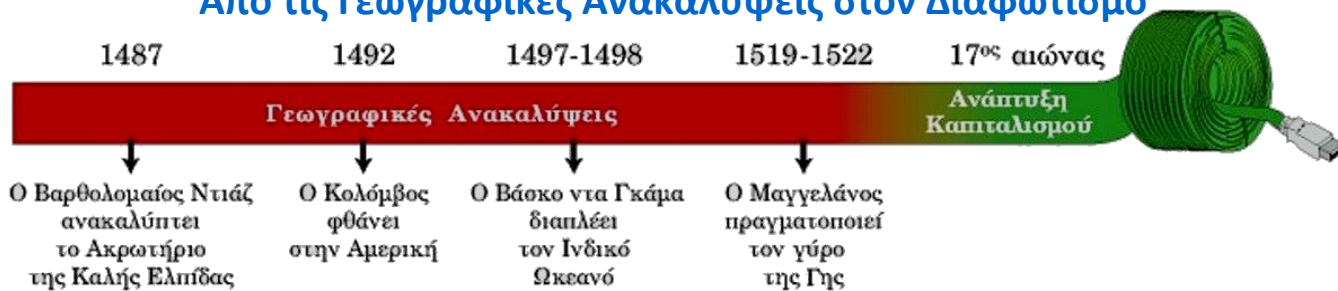

Από τις Γεωγραφικές Ανακαλύψεις στον Διαφωτισμό

Από τα μέσα του 15^{ου} αιώνα και μετά, το κλείσιμο των εμπορικών δρόμων διαμέσου της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, αλλά και η **ανάγκη για περισσότερα πλούτη και μεγαλύτερη δύναμη**, σπρώχνει τους Ευρωπαίους ηγεμόνες να χρηματοδοτήσουν μακρινά ταξίδια, με σκοπό να βρεθεί ένας **άλλος δρόμος για τις Ινδίες** ώστε να προμηθεύονται **πολύτιμα μέταλλα και μπαχαρικά** που δεν υπήρχαν στην Ευρώπη, αλλά και να ανακαλύψουν **καινούρια εδάφη** για να επεκτείνουν τα όρια των βασιλείων τους.

Στην πραγματοποίηση των ταξιδιών βοηθά και η **πρόοδος της τεχνολογίας**, με την τελειοποίηση των ναυτικών οργάνων (πυξίδα, αστρολάβος) καθώς και η **ναυπήγηση πιο μοντέρνων πλοίων**.

Έτσι λοιπόν, τολμηροί θαλασσοπόροι ανακαλύπτουν **καινούριες ηπείρους**, αποδεικνύουν την **σφαιρικότητα της Γης** και ανοίγουν **νέους εμπορικούς δρόμους**.

- Ο **Βαρθολομαίος Ντιάζ (1488)** ανακαλύπτει το **Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας**.
- Ο **Χριστόφορος Κολόμβος (1492)** ανακαλύπτει την **Αμερική**.
- Ο **Βάσκο ντα Γκάμα (1498)** είναι ο πρώτος που φτάνει μέχρι την **Ινδία**.
- Ο **Μαγγελάνος (1519-1522)** πραγματοποιεί πρώτος τον **περίπλου της Γης**.

Η ανάπτυξη του εμπορίου αλλά και τα πολύτιμα μέταλλα που φτάνουν στην Ευρώπη από τις νέες χώρες που ανακαλύπτονται, βοηθούν στην **δημιουργία καινούριων ισχυρών κρατών** (Πορτογαλία, Ισπανία, Αγγλία, Γαλλία, κλπ.) και οδηγούν στην **ανάπτυξη του καπιταλισμού**¹.

Στην ζωή των Ευρωπαίων μπαίνουν **καινούρια είδη διατροφής** (ντομάτες, πατάτες, κακάο, βανίλια) και νέες συνήθειες (καπνός, καφές).

Οι Ευρωπαίοι **κατακτούν με βία τις περιοχές που ανακαλύπτουν** και εκμεταλλεύονται τους κατοίκους τους με τον πιο σκληρό τρόπο. Στην Ασία και την Αφρική **σημαντικοί πολιτισμοί καταστρέφονται** και εκατομμύρια άνθρωποι μετατρέπονται σε δούλους.

Η **οικονομική ανάπτυξη των Ευρωπαίων βασίζεται στην υποδούλωση άλλων λαών**. Πολλά προβλήματα, τα οποία μάς απασχολούν μέχρι σήμερα (η φτώχεια των χωρών της Αφρικής και της Ασίας, οι πόλεμοι που γίνονται εκεί και η μετανάστευση) έχουν –λιγότερο ή περισσότερο– τις ρίζες τους στην αποικιοκρατική και αρπακτική συμπεριφορά των Ευρωπαίων.

Βέβαια, ούτε στο εσωτερικό της Ευρώπης είναι πολύ καλή η κατάσταση εκείνα τα χρόνια: Τα ευρωπαϊκά κράτη κάνουν συχνά **πολέμους** μεταξύ τους και **παντού επικρατούν καταπιεστικά καθεστώτα**.

Χάρis όμως στις καινούριες ιδέες που κατακλύζουν την Ευρώπη, σε κάποιες χώρες αρχίζουν δειλά-δειλά να προωθούνται αλλαγές που **περιορίζουν την βασιλική εξουσία** και δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στον **σεβασμό των νόμων**.

¹ **Καπιταλισμός:** οικονομικό σύστημα, κατά το οποίο κάθε άνθρωπος προσπαθεί μόνος του –και ανταγωνιστικά προς τους άλλους– να προοδεύσει οικονομικά, παίρνοντας το ρίσκο να γίνει πλούσιος ή να καταλήξει στην φυλακή για χρέη...

Από το σχολικό βιβλίο:

Διαβάζουμε από τις «Πηγές» (σελ. 18 - Πηγή 1) ένα απόσπασμα από το ημερολόγιο του πλοίου του Χριστόφορου Κολόμβου, όταν έφτασε στις ακτές της Αμερικής.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Ποιες είναι οι αιτίες των γεωγραφικών ανακαλύψεων;
2. Ποιοι ήταν οι παράγοντες που βοήθησαν στην πραγματοποίηση μακρινών ταξιδιών;
3. Ποιοι ήταν οι πρώτοι εξερευνητές; Τι ταξίδι έκανε ο καθένας;
4. Ποιες ήταν οι συνέπειες των γεωγραφικών ανακαλύψεων;
5. Με ποιον τρόπο ωφελήθηκαν οι Ευρωπαίοι από τις εξερευνήσεις, εις βάρος των λαών της Αφρικής και της Ασίας;
6. *«Μας πρόσφεραν παπαγάλους από βαμβάκι, ακόντια και πολλά άλλα πράγματα, τα οποία αντάλασσαν με γυάλινες χάντρες και κουδουνάκια. Αντάλασσαν πρόθυμα οτιδήποτε τους ανήκε.. Είναι καλοφτιαγμένοι με γερά σώματα και όμορφα χαρακτηριστικά...Δεν οπλοφορούν και δεν γνωρίζουν τι είναι τα όπλα. Τους έδειξα ένα σπαθί και αυτοί το έπιασαν από τη λάμα και κόπηκαν. Τα ακόντιά τους είναι από ξύλο. Θα ήταν ιδανικοί υπηρέτες.Με 50 άνδρες θα μπορούσαμε να τους υποτάξουμε όλους και να τους αναγκάσουμε να κάνουν οτιδήποτε θέλουμε».*

Διαβάζοντας αυτά τα λόγια του Χριστόφορου Κολόμβου (όπως τα έγραφε στο ημερολόγιό του) τι γνώμη σχηματίζετε για το πώς έβλεπαν οι Ευρωπαίοι τους ανθρώπους των περιοχών που κατακτούσαν;

